Nr 140

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 25 Listopada v. s. 1827 Roku.

ANGLIA.

Londyn dnia 10 listopada.

(z Gazety Warszawskiey).

Dzisieysze gazety tuteysze są po większey części napełnione wiadomościami o ważnych wypadkach przy *Nawarinie*. Gazeta *Times* donosi, iż eskadra angielska w bitwie dnia 20 październiks, miała 70 ludzi zabitych a 180 ranionych. Podług gazety *Goniec*, ze strony angielskiey polegli dway oficerowie, kapitan *Bathurst* i porucznik *Fitzroy* z fregaty *Dartmouth*. Kapitan *Graham*, który przywiózł listy od admirała *Codrington* do *Ankony*, miał na swoiey fregacie 60 ludzi zabitych i ranionych.

Słychać, iż dwa okręty liniowe popłyną z *Portsmouth* dla wzmocnienia eskadry admirała *Codrington*, co jednak nie zdaje się już potrzebném, kiedy odebrano wiadomość, iż Pan *Stanies* połączył się ze wspomnionym admirałem.

— *Dnia 12* —

Nadzwyczayna gazeta wydana onegday wieczorem, umieściła wyjątki z urzędowych listów względem bitwy przy *Nawarinie*, a mianowicie rapport admirała *Codrington*, adressowany do Pana *Croker* sekretarza admiralicyi, i datowany d. 21 października na okręcie *Azya* w porcie *Nawarinie*. Pomijając wiadome szczegóły, wypisujemy z niego następujące wyjątki: „Z mocnym smutkiem uważając wielką naszę stratę, pocieszam się myślą, iż środek, dla którego bitwa nastąpiła, był koniecznie potrzebnym, aby pozyskać cel zamierzony w traktacie, i że przeciwnicy nasi stali się powodem bitwy. Wiedząc, iż słowo honoru Osmanów poświęcono zuchwałemu, dzikiemu pustoszeniu, i zaufania naszego w uczciwości *Ibrahima* nadużyto, czułem chęć ukarania wiarołomców. Lecz powinienem był powściągać się; co też uczyniłem, i uniknąłbym tey ostateczności, gdybym miał inne sposoby. Okręty *Azya, Genua* i *Albion* tyle ucierpiały, iż po pierwszey koniecznej naprawie w *Malcie*, odeślę je do Anglii." Do tego rapportu dołączył admirał 10 annexów, jakoto: 1) Postanowienie admirałów z dnia 18 października względem zajęcia stanowiska w porcie *Nawarinie*, wiadome z rapportu francuzkiego. 2) Wyjątek z listu kapitana *Hamilton* do admirała *Codrington* pisanego na okręcie *Cambrian* dnia 18 października z *Kitris*, dokąd poprzedzającego dnia przybył. Wyraża w tym liście: „Zawinąwszy do zatoki, postrzegliśmy kłęby dymu i płomienie, będące dziełem zupełnego pustoszenia kraju. Napisaliśmy do dowódcy tureckiego list, na który żadney odpowiedzi nie odebraliśmy, a nawet oficerów wysłanych z listem nie wpuszczono do główney kwatery. Po południu przyjęli nas Grecy z wielką radością. Niepodobna opisać nędzy mieszkańców wypędzonych ze wsi; kobiety i dzieci umierają co chwila z głodu, i ledwo mają lepszą żywność nad gotowaną trawę. Obiecałem posłać chleba tym nieszczęśliwym ludziom, ukrywającym się w górach. Jeśli *Ibrahim* zostawać będzie w Grecyi, w tym razie trzecia część mieszkańców wymrze z głodu i niedostatku." 5) Wykaz potęgi morskiey tureckiey podany dnia 21 października przez sekretarza kapitana Beja: 3 okręty liniowe tureckie: 1 okręt admiralski turecki 84rodziałowy mający 850 ludzi, z których 650 zabito; okręt 84rodziałowy z 850 ludźmi, okręt 76ściodziałowy z 850 ludźmi, z których 400 zabito; — 4 podwóyne fregaty Egipskie, każda o 64 działach i mająca 450 do 500 ludzi; 15 fregat tureckich mających po 48 dział i 450 do 500 ludzi; 18 korwet tureckich i 8 egiptskich, mających po 18 do 24 dział i 200 ludzi; 4 brygi tureckie i 8 egiptskich, mających po 19 dział i 130 do 150 ludzi; 5 statków palnych Egipskich. W Morei znayduje się 35,000 woyska, z których 4,000 przybyło w ostatniey wyprawie. 4) Oświadczenie admirałów posłane po bitwie przez zabranego w niewolą wojenną kapitana greckiego *Ibrahimowi, Muharrem Bejowi*, *Tahir* Baszy i kapitanowi Bejowi, iż jeśliby strzelono jeden raz z karabinu lub działa do jakiego okrętu lub statku Mocarstw Sprzymierzonych, natychmiast wszystkie pozostałe jeszcze okręty i warownie *Nawarinu* zniszczone zostaną, i że taki nowy krok nieprzyjacielski uważany będzie *za formalne oświadczenie się Potry przeciw trzem Sprzymierzonym Mocarstwom, czego okropne skutki, Wielki Sułtan i Baszowie jego sami sobie przypisaćby musieli.* Gdyby zaś dowódcy tureccy wstrzymali się od wszelkiego dalszego kroku nieprzyjacielskiego, wtedy przerwane przez nich samych dobre porozumienie, ma bydź przywróconém, a w tym razie, białą banderę na wszystkich warowniach jeszcze przed nocą zatknąć powinni. Przed zachodem słońca żądamy wyraźney odpowiedzi bez wybiegów." 5) i 6) List P. *Codrington* do admirała francuzkiego, pisany dnia 23 października w takiey osnowie: „Mości Panie Admirale! gdy JW. Pan uczyniłeś mi zaszczyt oddania się dobrowolnie z eskadrą swoją pod moje naczelne dowództwo, udzieliłeś mi tym sposobem prawo sądzenia o WPana postępowaniu, gdy po większey części włożyłeś na mnie odpowiedzialność w tey mierze. Używam więc tego prawa, zapewniając WPana, iż sposób, jakim d. 20 października prowadziłeś eskadrę swoję podczas bitwy, dał mi postrzedz z największém ukontentowaniem, iż nie można lepiey przywodzić okrętom, które się pod osobistym kierunkiem WP. znaydowały, i że okoliczność, iż w owey krwawey i morderczey bitwie miałem je pod mojemi rozkazami, należeć będzie zawsze do nayświetnieyszych wypadków całego mego życia woyskowego." (W liście tym dodał admirał *Codrington*, iż rapporta kapitanów okrętowych angielskich, którzy byli blisko fregaty *Armide*, wkładają na niego powinność oświadczenia, że kapitan *Hugon* zasługuje na naywiększą zaletę ze strony admirała francuzkiego). 7) Odpowiedź Pana *de Rigny* w tey osnowie: Pochwałę WPana i list jego do mnie, uważam za nader chlubne świadectwo dla siebie i oficerów, zostających pod rozkazami memi, i list ten zachowam jako drogi dowód szacunku WPana, oraz (jak się spodziewam) przyjaźni. W bitwie d. 20 października, dałeś nam WPan przykład; nie mogliśmy nic lepszego uczynić, jak go naśladować." 8) Osobne podziękowanie admirała francuzkiego za pomoc, jaką kapitan *Dowies* fregaty *Rose* dał okrętowi *Armide*, a kapitan *Fellowes* okrętu *Dartmouth* fregacie *Sirena*. 9) Lista ranionych i zabitych ludzi na okrętach angiel-

przez W. Graym
roku

skich. Pierwszych jest 197 a drugich 75. 10) Lista (już wiadoma) zabitych i ranionych ludzi na eskadrze francuzkiey.

Xiążę *Klarencyi* przesłał list do Pani *Bathurst*, małżonki poległego w bitwie przy *Nawarinie* kapitana *Bathurst*, ubolewając nad śmiercią jey męża, i dodając, iż doniósł Królowi Jmci o tym wypadku, i nie wątpi, że Monarcha uczyni wszystko co można, dla ulżenia jey smutku z tey straty.

Listy urzędowe o bitwie przy *Nawarinie* przywiózł goniec *Coltini*. Odbył z *Ankony* podróż w $7\frac{1}{2}$ dniach, chociaż kilka godzin bawił w Paryżu. Jest rzeczą godną uwagi, iż bitwa przy *Lepanto* była także w październiku (7 października 1571) i że podobnież trzy sprzymierzone kraje (Hiszpania, Niemcy i Włochy) wspólnie walczyły. Gdyby admirał *Codrington* jeden dzień zaczekał, teraźnieysza bitwa przypadłaby w rocznicę bitwy przy *Trafalgar*. Na okręcie *Azya* znaleziono kule tureckie ważące 60 funtów. W bitwie morskiey stoczoney d. 15 lutego 1797 niedaleko przylądku *St. Vincent*, mieliśmy 73 zabitych ludzi, a zatém 2 mniey, niż przy *Nawarinie*.

Listy z *Bahia* pod d. 16 września nie obiecują bliskiego zawarcia pokoju między Brezylią i Rzecząpospolitą Buenos-Ayreską; lecz nie wymieniają, na czém to zdanie gruntują.

— *Dnia 13* —

Dzisieysza gazeta *Goniec* pisze: „Niektóre pisma publiczne donoszą o nadeyściu listów ze *Stambułu* pod d. 24 października od Pana *Stratford-Canning*, Posła naszego, namieniając, iż wtedy odebrała Porta wiadomość o zniszczeniu flotty swojey w porcie *Nawarinie*. Doniesienie to nie ma żadney zasady. Wiadomość o bitwie nie nadeszła jeszcze d. 24 października do *Stambułu*, bo to jest niepodobném. Listy, które rząd nasz odebrał, mają wprawdzie wzmiankowaną datę, lecz nic ważnego nie obeymują. Układy z Portą do owego czasu nie wzięły jeszcze pomyślnego toku."

Z rozkazu Królewskiego tak urządzono kominy w nowym pałacu w zwierzyńcu *St. James*, iż do chędożenia ich nie potrzeba kominiarzy. Użyta tym celem machina jest bardzo dogodna.

Okręt, który d. 10 października zawinął do *Nowego-Yorku*, przywiózł wiadomość, iż na krótki czas nim wypłynął z *Mobile*, słyszał blisko 500 wystrzałów działowych, z czego wnosi, iż musiała zayść bitwa między okrętami hiszpańskiemi a mexykańskiemi.

Dzisieysza gazeta Dworska donosi o zaszczyceniu wice-admirała *Codrington* wielkim krzyżem orderu Łaziennego, o mianowaniu kapitanów *Ommanney*, *Maude*, *Spencer* i *Curzon* (syna wspomnionego wice-admirała), oraz kommodorów *Campbell*, *Dickinson*, *Mortin*, *Davies*, *Anson*, Lorda wice-hrabiego *Ingestrie* (syna Hrabiego *Talbot*) i *Baynes*, kawalerami tegoż orderu. Xiążę *Klarencyi*, Wielki Admirał, nadał jeden stopień wyżey wszystkim oficerom, którzy się znaydowali na okrętach podczas bitwy przy *Nawarinie*.

Lord *Ingestrie*, który przywiózł listy od admirała *Codrington*, musiał odbyć kwarantannę w *Ankonie*, i dla tego dopiero dziś przybył do teyszey stolicy. Słychać, iż admiralicya otrzymała pierwey publikaty listów wspomnionego admirała, a ztąd spodziewać się można od Lorda *Ingestrie* dokładnieyszych wiadomości.

Okręty angielskie i francuzkie przez to szczególniey ucierpiały, iż zniszczywszy pierwszą linią naywiększych okrętów tureckich, naprzeciw nich będącą, wystrzały z niskich okrętów, stojących w drugiey linii z daleka wymierzone, dobrze trafiały.

Słychać, iż ministrowie nasi zaniechali zamysłu posłania posiłków na morze Śródziemne, gdyż teraźnieysza potęga morska Mocarstw Sprzymierzonych, jest dostateczną do utrzymania zasad traktatu, zawartego dnia 6 lipca. Nadto okręt liniowy *Izys* 74rodziałowy, pod dowództwem kapitana *Staines*, popłynął niedawno na morze Śródziemne, celem przyłączenia się do eskadry admirała *Codrington*. Woysko regularne jenerała *Church* zaymuje wszystkie głównieysze wąwozy w Morei, i z pewnością przewidywać można, iż wielkie zwycięztwo odniesione na morzu, pociągnie za sobą ustąpienie woyska Egipskiego z Grecyi.

Francya.

— *Dnia 11 listopada.* —

(z Gazety Warszawskiey).

Otrzymano tu już urzędowy rapport admirała *Codrington*, przesłany rządowi angielskiemu. Podług niego dnia 22 października wieczorem paliły się jeszcze szczątki flotty tureckiey.

Dzienniki tuteysze są prawie wyłącznie zajęte wyborami deputowanych; częstokroć są napełnione zalecaniem różnych kandydatów; wiążą nawet z tą sprawą całey Francyi ważny wypadek pod *Navarinem*, jak następujący artykuł wykazuje: „Po wiekopomney bitwie Lepantskiey, nie widziała jeszcze Chrześcijańska Europa tryumfu świetnieyszego, jak ostatnie zwycięztwo, odniesione nad barbarzyńcami przez flotę głównych Mocarstw cywilizowanego świata. Pochlebiamy sobie, (pisze *gazeta Francyi*), żeśmy wznieśli pierwszy okrzyk wygraney. Mamy dziś podwóyną przyjemność donosząc w szczegółach o zupełném zniszczeniu wrogów imienia Chrześcijan. Radości tey nie ćmiłaby żadna chmurka, gdyby krew naszych braci nie była oblała ich wawrzynów; ale za jakąż większą, za jakąż słusznieyszą sprawę, mogliby walczyć rycerze Chrześciańscy? Nie występny to głos dumy lub nienawiści wezwał ich na pole bitwy, — był to głos ludzkości i religii, zbyt długo znieważanych przez nieprzyjacioł, którzy nie umieli słuchać rad rozsądku i roztropności. Sprawa, co zawsze była sprawą serc szlachetnych, jakże dziś nierównie świętszą zostaje, odkąd zrosiła ją krew bratnia? *Kuryer Francuzki* zaprawia żółcią wawrzyny *Navarinu*, w jednym z swoich anti francuzkich artykułów, który, za niego i za nasz kray, rumienić się nam każe, przed cudzoziemcem, co go może przeczyta. *Kuryer* wzdryga się na wieść zwycięztwa zewnątrz kraju, które mu jego przegraną wewnątrz zwiastuje. Przy odgłosie to dział *Navarinu*, przy radośnych okrzykach Greków, odbywać się będą nowe wybory; — jak wybory r. 1824 odbywały się przy wołaniach zdobywców *Trocadero* i wesela narodu powracającego pod berło prawego Pana. Wybiercy! bandera Królewska godnie odpowiedziała przykładowi Królewskich sztandarów! — wy staniecie się godni oboyga!"

Jeden z dzienników oppozycyynych przytacza na chlubę swego stronnictwa, że admirał *de Rigny* jest siostrzeńcem Barona *Louis*, byłego Ministra Skarbu, który teraz jest w niełasce u dworu i do oppozycyi należy.

Admirał *de Rigny*, postawszy dwa okręty do *Tulonu* dla naprawy, ma jeszcze 2 okręty liniowe 74działowe, 4 fregaty o 58 i 44 działach, 2 korwety i 11 mnieyszych statków. Oprócz tego otrzyma wkrótce z *Brest* okręt linijowy *Conquerant* 80ciodziałowy, a z *Tulonu* fregatę *Iphigenia* 60ciodziałową i 2 korwety; nareszcie 3 inne fregaty mają wkrótce popłynąć na morze Śródziemne dla zasłony handlu naszego, i dania pomocy eskadrze naszey na Lewancie, jeśliby potrzeba zachodziła.

— *Dnia 14* —

Gazeta Francyi wyraża nakoniec, iż gdy officerowie eskadr sprzymierzonych udali się do *Reszyda* Baszy dla rozpoczęcia układów względem kapitulacyi warowni ateńskiey, znaleźli przed namiotem jego ciała dwóch nieszczęśliwych Xięży Greckich, którzy na palu życie zakończyli, i których krzykami bolu nasycał się okrutny Turek.

— *Dnia 15* —

Do niektórych Departamentów francuzkich pozwolono wprowadzać zboże zagraniczne.

Teatr angielski w tuteyszey stolicy będzie zamknięty dnia 1 przyszłego miesiąca, i aktorowie wyjadą do *Bruxelli*, gdzie mają grać role gościnne.

Gazeta wychodząca w *Havre* umieściła następujący okolnik sekretaryatu stanu Rzeczypospolitey Mexykańskiey, wydany do wszystkich

prowincyy związkowych: „N. Król Jmć Francuzki raczył mianować Pana *Alexandra Wiktora Martin* Konsulem w *Jalapa* i *Veracruz.* Rozkazał więc JW. Prezydent, aby złożony w tey mierze przez Pana *Martin* patent był przywiedziony do skutku, o czém uwiadamiam w celu, iżby uznanie charakteru Pana *Martin*, zostało publicznie ogłoszone, i żeby we wszystkich zachodzących okolicznościach doznawał wszelkich względów, do jakich posada jego nadaje mu prawo." Rząd Peruwiański oświadczył Panu *Chaumette-des-Fossés*, inspektorowi handlu francuzkiego, iż lubo nie może bydź uznany w urzędowym charakterze, nie wzbrania mu się jednak trudnić interessami, dopóki zwyczaynego listu wierzytelnego nie odbierze; poczém wspomniony inspektor wrócił do *Lima.*

— *Dnia 16* —

W *Marsylii* odebrano jednegoż dnia wiadomość o bitwie przy *Navarinie*, i rozkaz, aby żaden okręt kupiecki nie wypływał ztamtąd do *Alexandryi.*

Król Jmć wróciwszy onegday z łowów, odwiedził Xiężnę *Berry*, która jest nieco chorą.

Wkrótce dany będzie w tuteyszey stolicy drugi koncert z kantatą, przez Pana *Delavigne* napisaną, do którey muzykę ułożył Pan *Spontini.* Dochód z tego koncertu jest również przeznaczony na wsparcie Greków.

Pan *Drovetti* przybył dnia 8 b. m. z tuteyszey stolicy do *Marsylii.* Powrót swóy do *Alexandryi* odłożył na czas poźnieyszy. W *Marsylii* spodziewają się co dzień przybycia Hrabiego *Capo d' Istrias.* Przerwanie handlu z Egiptem i i Lewantem zasmuciło tameczych kupców; lecz pociesza ich nadzieja, iż *Mehemet Aly*, Vice-Król Egiptu, który z przymusu wojował przeciw Grecyi, teraz, gdy skarb jego jest wycieńczony a flotta zniszczona, usłucha głosu roztropności, i starać się będzie w przyjacielskim sposobie przywrócić związki swoje z krajami Europeyskiemi.

Gazeta kupiecka Kadyxska z dnia 30 października donosi, iż *Algier* jest ściśle trzymany w zamknięciu. Dnia 14 października 3 okręty Francuzkie zatopiły w stronie wschodniey portu okręt Algierski, płynący ze zbożem, a we dwa dni poźniey zabrały inny okręt Algierski, naładowany solą. Jedna z fregat Francuzkich krąży przy wyspach Azorskich dla dania opieki handlowi.

WŁOCHY.

Od granic Włoskich d. 9 listopada.

(Z Gazety Warszawskiey).

Według powieści gońca, który wysłany z listami admirała *Codrington*, donoszącemi o bitwie morskiey przy *Nawarinie*, jechał przez *Ankonę* do *Londynu*, sprowadzono dosyć znaczną liczbę ranionych anglików do łazaretu w *Korfu*, a ranionych francuzów do *Zante*. W tym pamiętnym wypadku, eskadry sprzymierzonych Mocarstw miały utracić ogólnie przeszło 400 ludzi, między którymi jest kilku dobrych i doświadczonych officerów morskich Angielskich i Francuzkich. Ze strony zaś Turków, oprócz zniszczenia nayliczniejszey floty, jaką kiedy Porta zebrała, strata w ludziach jest bardzo wielka; Turcy, lubo zewsząd płomieniami i kulami otoczeni, walczyli z rzadką zaciętością. Według zgodnych zeznań szyprów okrętowych, wkrótce po tey bitwie 3 okręty wojenne angielskie popłynęły ku Dardanellom, a admirał francuzki *de Rigny*, stosownie do udzieloney mu władzy posłał rozkaz, aby większa część okrętów krążących przed *Algierem*, przyłączyła się do eskadry jego. Wreszcie zdaje się, iż pokóy z Dejem Algierskim będzie wkrótce zawarty. Handel miast portowych Włoskich z Lewantem, który przez rozboje morskie, popełniane pod banderą Grecką był zatamowany, upadł teraz zupełnie po stoczoney bitwie przy *Navarinie.* Wszystkie okręty mające płynąć do Turcyi, zostają na mieyscu w portach, a te które niedawno wyszły pod żagle, wróciły po większey części. Admirał *de Rigny* wstrzymał kilka okrętów kupieckich płynących z potrzebami wojennemi do portów Tureckich; poczem wspomnione okręty udały się do *Zante* dla złożenia tam swoich ładunków.

AUSTRYA.

Wiedeń dnia 16 listopada.

(z Gazety Warszawskiey.)

Dnia 5 b. m. odprawił się w zamku letnim Cesarskim *Hetzendorf* ślub Xięcia *Metternicha*, Kanclerza.

Niedawno w *Tryeście* 10 domów handlowych Greckich i Tureckich zbankrutowało; lękają się, aby jeszcze i więcey podobnież nie uczyniło.

Gazeta Agramska donosi, że Arcy-Xiążę Palatyn Węgierski, wracając z *Fiumy*, życzył zwiedzić obwód Karlsztadzki nad granicą Turecką leżący, dla zlustrowania tamecznego kordonu woyskowego. *Amet Basza*, dowodzący w *Bilhats*, będąc zaproszony od Jenerała Feldmarszałka *Rachel*, aby wyjechał nad granicę dla powitania Arcy-Xięcia, przybył na umówione mieysce, gdzie powitał według zwyczajów wschodnich Arcy-Xięcia z naywiększém uszanowaniem, oświadczywszy mu w naypochlebnieyszych wyrazach, jak jest szczęśliwym oglądać brata Cesarza Austryackiego, sąsiada jego Sułtana. Poczém złożył w podarunku kilka puharów srebrnych, dwa wyborne szale Tureckie i ogiera Arabskiego; przyjąwszy to Arcy-Xiążę, hoynie obdarzył służących Baszy, oświadczając, iż przybywszy do miasta *Budy*, prześle nawzajem podarunek, poczem po długich pożegnaniach ceremonialnych ze strony Tureckiey, udał się Basza na pysznie przybranym koniu, z całym orszakiem na powrot wgłąb swego obwodu.

PRUSSY.

Berlin dnia 23 listopada.

(z Gazety Warszawskiey).

Gazeta tuteysza *Haudego* i *Spenera* umieściła następujący artykuł: "Bitwa morska przy *Navarinie* dała powód do porównania jey z bitwą przy *Lepanto.* Wypada więc dać niejaką wiadomość o owey bitwie, stoczoney dnia 7 października 1571 roku. *Don Juan d' Austria*, mający naówczas dopiero lat 24, dowodził całą flottą, złożoną z 201 galer hiszpańskich, Weneckich i Papiezkich. Pobił flottę turecką, liczącą 308 statków, zdobył 161 galer, i zniszczył wszystkie prawie pozostałe okręty. W tey morderczey walce miało zginąć przeszło 30,000 Turków. Sławny *Cervantes*, autor *Donkiszotta*, znaydował się jako żołnierz na flocie hiszpańskiey, i w tey bitwie lewą rękę utracił."

TURCYA.

(z Gazety Warszawskiey).

Gazeta Florencka z dnia 6 listopada umieściła tymczasowe doniesienie Admirała *Codrington*, przesłane Posłowi Angielskiemu we *Florencyi* o bitwie w porcie *Navarin.* Osnowa jego zgadza się z wiadomym już rapportem Admirała Francuzkiego *de Rigny.* W końcu wyraża: „Turcy walczyli z zaciętością i mężtwem. Utracili bardzo wiele ludzi, jak się pokazuje z noty Sekretarza Kapitana Beja. Flotta ich zupełnie zniszczona. Jeden okręt liniowy, 17 fregat, 15 korwet, 9 brygów i 6 statków palnych spłonęły ogniem. Dwie fregaty, z których jedna była pierwszego rzędu, korweta i bryg są zatopione. Dwa okręty liniowe 4 fregaty, korweta i 13 statków przewozowych, stoją zniszczone. Reszta flotty, która 110 żagli wynosiła, została wysadzoną na powietrze lub spaloną; Stan okolic spustoszonych przez *Ibrahima* wzbudza naywiększą litość."

Według wiadomości z *Zante* i *Korfu* pod dniem 27 października, po bitwie przy *Nawarinie*, część eskadr sprzymierzonych miała popłynąć do Dardanellow. Jest domysł, iż oddział ten przybywszy tam, zaymie grozne stanowisko dla dania opieki Chrześcianom w *Stambule*, pierwey, nim

Tatarzy *Ibrahima* przywiozą Porcie wiadomość o zniszczeniu jego flotty. Wreszcie zdaje się, iż mimo klęski doznaney dnia 20 października, *Ibrahim* Basza nie okazuje jeszcze skłonności do nowego układu; każe bowiem kłaść *ambargo* na wszystkie okręty Europeyskie w zajętych przez siebie portach Morei, a nawet kuć w kaydany ludzi z okrętów Jońskich. Sposobi się więc do ostateczności; lecz to są bezsilne zamachy. Admirał *Codrington*, który uszkodzone swoje okręty naprawia w *Zante* i *Malcie*, zatrzymuje wszystkie okręty kupieckie płynące do Dardanellów, radząc im, aby zaczekały na dalsze wiadomości o stanie rzeczy w *Stambule*.

List z *Tryestu* pod dniem 6 listopada donosi: „Okręt, który dnia 26 października wypłynął z *Zante*, przywiózł wiadomość, potrzebującą jeszcze potwierdzenia, iż w *Patras* wycięto wszystkich Chrześcian. Grecy trzymają ciągle wyspę *Scio* w zamknięciu. Basza tameczny kazał wziąć Biskupa i znakomitszych mieszkańców jako zakładników, i osadzić ich w więzieniu.„

Według listow z *Cerigo* pod dniem 12 października, dowódcy Kleftów w Morei powstali znowu; *Kolokotroni* pokłóciwszy się z synem swoim *Jennajos*, wyrzucającym mu, iż pogrążył oyczyznę w przepaść nieszczęść, wyszedł w 1500 woyska przeciw *Tripolizzie*.

Od granic tureckich 9 listopada.

Według zapewnienia szyprów okrętowych, czynią się na wyspach jońskich przysposobienia do wsiadania kilku oddziałów woyska angielskiego na okręty. Woysko to jest zapewne przeznaczone do portu *Navarinu*.

List z *Tryestu* pod d. 6 b. m. wyraża: „Wczora przybyły tu 3 okręty kupieckie austryackie. Chciały one przewieść żywność dla woyska tureckiego z *Alexandryi* do Morei; lecz naprzód fregata angielska przy *Navarinie*, a potém francuzka przy *Zante* oświadczyły im, iż nie mogą zawinąć do innych portów tureckich, prócz *Stambułu*, *Smyrny* i *Alexandryi*. Na żądanie ich, admirał francuzki *de Rigny* dał im w tey mierze świadectwo na piśmie.

List ze *Smyrny* pod dniem 9 października nadaje *Bendirli-Effendemu*, Ayanowi w *Smyrnie* urząd naczelnika *rejasów* łacińskich na wszystkich wyspach Archipelagu. *Oda-Basza* przybył dziś rano ze *Stambułu*: mówią, że Kiaja Bey Baszy został mianowany Baszą dwutulnym. Officer ten udaje się z dwoma tysiącami ludzi i potrzebami wojennemi. Wnoszą, iż ta wyprawa przeznaczoną jest do *Chio*."

— *Dnia 11* —

Fregata angielska *Dartmouth*, która d. 2 b. m. zawinęła do *Ankony*, przywiozła 37 ranionych ludzi do tamecznego lazaretu. Słychać, iż w chwili, kiedy okręty eskadr sprzymierzonych zaczęły strzelać przy *Navarinie*, Turcy pozabijali wszystkich Greków, którzy przymuszeni byli służyć za maytków na ich okrętach.

Hiszpania.

Madryt d. 1 listopada.

(z Gazety Warszawskiey.)

Król Jmć przybędzie do *Barcellony* z batalionem gwardyi pieszey i szwadronem konney. Jenerał Francuzki *Reizet* dowodzić będzie ciągle w tém mieście.

Bandy powstańców posuwają się aż do okolic tuteyszey stolicy. Onegday 25 ludzi na koniach wpadło do wsi *Alcovendas*, i zabrało wszytkie konie pocztowe i prywatne.

Jenerał *Juan*, Wielkorządca Estremadury, wydał odezwę zpowodu, iż kilku zbiegów Hiszpańskich wtargnęło z Portugalii do wsi pograniczney, i zrabowało ją, a potém wróciło do Portugalii. Kilka połków należących do korpusu Jenerała *Sarsfield* wróciło z *Guadalaxara* do tuteyszey stolicy.

— *Dnią 2* —

Na przełożenie Ministrów, względem tych, którzy w pierwszey instancyi zostali uznani za nieoczyszczonych z politycznego postępowania, postanowił Król Jmć, iż urzędnicy do których się to stosuje, nie mają bydź wprawdzie oddaleni, lecz oraz nie mogą otrzymać wyższych stopni. Inne postanowienie Monarchy z dnia 24 z. m. zapewnia trzecią część pensyi urzędnikom, którzy dla słabości zdrowia lub podeszłego wieku, są uwolnieni od obowiązkow. Pan *Oneil* dowódca lekkiey brygady w woysku obserwacyynem, otrzymał zalecenie, aby się udał do brygady swojey, będącey w *Alcala*; lecz potém cofniono ten rozkaz. Xiądz *Merino* przyłożył się naywięcey do utrzymania spokoyności w *Burgos*, którą kilka osób zaburzyć chciało. Jenerał *San Roman*, który towarzyszył Królowey do *Walencyi*, ma objąć dowództwo nad woyskiem w Katalonii, a Hrabia *d'Espana* pozostanie do urzędzie Wielkorządcy tey prowincyi.

Od granic hiszpańskich 4 listopada.

Król Jmć Hiszpański przybył dnia 30 z. m. do *Walencyi*, i zaraz wyjechał naprzeciw Nayjaśnieyszey małżonki swojey do *Xativa*. Wieczorem oboje Krolestwo Jchmość odprawili wjazd do *Walencyi*. Hrabia *St. Priest* Poseł Francuzki miał dnia 3 b. m. udać się z *Barcellony* do *Walencyi*. W skutku zeznań *Ballestera* Jenerał *Romagossa* jest uwięziony w *Tarragonie*. Dowódcę powstańców *Pixola* przyprowadzono do *Olot*.

Gdy Hrabia *d'Espana* wracał do *Vich* uderzyli na niego powstańcy blisko tego miasta, lecz zostali porażeni; schwytano ich 16 i zaraz rozstrzelano. W *Vich* uwięziono znowu wiele osób, i do *Girony* zaprowadzono.

Portugalija.

Lisbona dnia 29 października.

(z Gazety Warszawskiey).

W Gazecie tuteyszey z d. 27 b. m., ogłosiło Ministeryum interessów zagranicznych następujący artykuł:

„Rząd ze wszystkich stron naypomyślnieysze odbiera wiadomości. Poseł Króla Jmci Angielskiego w tey stolicy, przesłał Jey K. M. Infantce Rejentce, z rozkazu swojego Dworu, nayistotnieysze potwierdzenie dobrotliwych chęci Nayjaśnieyszego Infanta *Don Miguela*. J. K. M. przyymuje rządy Portugalii, z warunkami, przez jego zacnego Brata przepisanemi, i przybywa rządzić temi Królestwami z stałém przedsięwzięciem czynienia wszystkiego, co tylko od niego zależeć będzie, do zachowania urządzeń nadanych narodowi przez N. Pana *Don Pedra*, a względem których J. K. M. nayświęciey się przysięgą zobowiązał. Wszystko, co tylko rząd odbiera z *Wiednia* z Austryi, zgadza się z tém udzieleniem. J. K. M. Infant *Don Miguel* w naylepszem zostaje zdrowiu, i można się sprawiedliwie spodziewać, iż wktótce odezwa tego zacnego Xięcia ogłosi udzielnie narodowi jego Królewskie zamiary."

Mówią dziś opierając się na listach przybyłych ostatnim statkiem pocztowym z *Londynu*, o odwołaniu P. *W. A'Court*, który ma bydź w swojém poselstwie zastąpiony przez P. *Lamb*; ten ostatni, jak wiadomo, nie bardzo był szczęśliwy w swoich układach z Dworem Hiszpańskim.

W dniu 26 t. m. listopada dana będzie ostatnia przedadwentowa Maskarada na dochod ubogich w domu WW. Millerów.

Wolno drukować Policmeyster Chrząstowski.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Litewskiego Wojennego Gubernatora. Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.